

Vol verwondering ben ik gaan lezen in het Bijbelboek Esther.
Een mooie jonge Joodse vrouw die onder een schuilnaam leeft.
Waarom?

Waarom mag zij niet zijn wie ze werkelijk is?
Haar Jood zijn is verborgen.

Wat roept dit op?
Je mag niet gezien worden,
Je verschuilt jezelf.
Waarschijnlijk vraag je je af:
Waarom heb ik dit gedrag?

Bij mij roept het Anne Frank op. Verscholen in het Achterhuis. Van haar hoorde ik voor het eerst toen ik in de 6^e klas zat.
Ook denk ik aan de verzetsstrijders uit de 2^e wereldoorlog. Niemand mocht weten wie ze waren.
En ik denk aan de onderduikers, ook heel veel Joodse mensen die anders waren opgepakt om vermoord te worden.
Dus mensen die een andere naam kregen om zo hun persoon een schuilnaam te geven uit veiligheid.

In deze viering van vandaag mogen wij meemaken wat dit verborgen zijn voor een mens betekent.
Wie je bent moet je verbergen. Je mag jezelf niet zijn.
Wat doet dit met Esther?

Vandaag gaat het over de Joodse vrouw Esther.
In het verhaal wordt ons verteld over de verstrooiing, de diaspora van het Joodse volk over het ‘machtige rijk’ van de Meden en Perzen. Deze Joden zijn weggevoerd uit Jeruzalem.
Esther is een van deze mensen in de verstrooiing.
Zij wordt opgevoed door haar oom Mordechai, zoon van de neef van haar vader. Esthers eigen naam is Hadassa en Esther is haar schuilnaam.
Oom Mordechai is de gezagsfiguur voor Esther. Zij doet wat hij zegt. Zo doet ze mee aan de uitverkiezing van de nieuwe koningin.
Als Esther wordt zij met vele jonge vrouwen, ingesmeerd met myrte-olie (2:12), om nog mooier te worden. Iedere nacht wordt een andere vrouw geïntroduceerd bij de machtige koning Ahasveros.
Om hun schoonheid.
Hadassa, haar Hebreeuwse naam betekent myrteboom.
Esther betekent in het Hebreeuws “Ik ben verborgen” en in het Perzisch myrte, ster.
Esther verbergt haar Joodse identiteit.
Zij wordt ons voorgesteld als ‘schoonheid’. Esther de *mooie vrouw* die zichzelf moet verbergen.
Esther wordt door de koning Ahasveros uitgekozen als zijn vrouw, de nieuwe koningin. De kroon van de koningin staat nu op haar hoofd.

Esther is gekozen door de koning, maar moet leven onder haar schuilnaam. Haar Joodse identiteit is verstopt.
En nu?
Kan je leven als je niet jezelf mag zijn?
Tot nu toe horen we dat Esther gehoorzaam moet zijn aan Mordechai en aan de koning.
Als je zo moet leven raak je dan niet verstopt?
Hoe leef je dan?

Wie is de kwade in dit verhaal? Haman.

De hooggeplaatste persoon onder de koning. Als iedereen voor deze Haman moet knielen knielt Mordechai niet.

Haman neemt wraak. Hij vertelt aan de koning over het volk dat verstrooid is over zijn land. Een volk dat leeft volgens zijn eigen wetten en zich niet houdt aan de wetten van het land.

De koning geeft zijn koninklijke ring aan Haman en daarbij de macht aan Haman om dit volk te vernietigen, dus ook Mordechai. De brieven met de boodschap tot vernietiging van het Joodse volk gaan door het hele rijk.

Mordechai hoort dit alles en zit in zak en as. Hij kleedt zich met een zak en smeert zich in met as. Esther hoort dat Mordechai in rouwkleed is gehuld en schrikt hevig.

Zij stuurt nieuwe kleren naar Mordechai. Die trekt *de nieuwe kleren* niet aan.

Esther stuurt een bode naar haar oom. Ze wil waarom haar oom in rouwkleren loopt.

Mordechai stuurt een afschrift van deze brieven met bevel tot vernietiging van de Joden naar Esther.

Daarbij gebod hij haar om genade af te smeken bij de koning om het Joodse volk te sparen.

Esther stuurt de boodschap terug: de koningin mag alleen naar de koning als hij haar roept. Als zij ongevraagd komt betekent dat haar dood.

Antwoord van Mordechai is:

“beeld je maar niet in dat jij, omdat je in het paleis woont, als enige van alle Joden zult ontkomen aan de vernietiging.

Als jij nu zwijgt, nu het moment daar is, komt er van een andere kant wel uitkomst en redding voor de Joden.”

Mordechai spreekt Esther aan om in actie te komen. Ze moet loslaten dat zij als verstopte vrouw leeft.

Dan gebeurt er iets bij Esther, ze komt in beweging.

Zij geeft haar boodschap aan Mordechai door:

Ga tegen de Joden zeggen:

- Dat we gaan vasten, gedurende drie dagen. Ik, Esther ga ook vasten

- Na die voorbereiding ga ik naar de koning, ik wacht niet totdat de koning mij vraagt te komen. Ik handel tegen de wet in. Kom ik om dan kom ik om. Ik ga.

Drie dagen vasten. Als in Bijbelse verhalen het getal DRIE voorkomt dan heeft dat betekenis.

Ook vasten heeft een symbolische betekenis. Soberheid, inkeer.

Hier wordt iets belangrijks gezegd: Drie dagen Vasten.

Wat wordt er aan ons verteld?

DRIE dagen VASTEN wordt niet zomaar verteld.

Er gebeurt iets.

Esther blijft tot nu toe in haar beperkte verborgen rol. Zij verschuilt zich.

Dan vast zij en het Joodse volk drie dagen. Door de steun van het hele volk voelt Esther zich gesterkt om open te breken en tegen de regels in naar de koning te gaan.

Ook al betekent dat dat zij moet sterven.

Zij breekt door haar verborgenheid heen. Ze kiest voor het Joodse volk.

En openbaart aan de koning dat zij een Joodse vrouw is en dat het dus gaat om haar Joodse volk

Esther verschuilt zich niet langer. Zij staat op.

Haar opstand roept een verandering op, in haar zelf en voor haar volk.

Er ontstaat uitzicht op bevrijding.

Zij doorbreekt haar afhankelijkheid en wil niet langer als een slaaf volgens de regels van de koning leven.

Ook doorbreekt ze de gehoorzaamheid aan Mordechai.

Als hij haar oproept om in actie te komen doet ze het eerst niet.

Op zijn oproep denkt ze zelf na.

Wat doe ik? Wat wil ik?

Deze vrouw komt in opstand.

Dan komt er een kantelpunt in het verhaal.

Het leidt tot bevrijding van het Joodse volk.

Deze opstand uit verborgenheid

en dit opstaan uit een leven volgens strikte regels is van alle tijden.

Opstaan gaat niet vanzelf.

Esther wist dat ze de dood riskeerde om ongevraagd naar de koning te gaan om voor het Joodse volk op te komen en haar identiteit te onthullen.

Maar ze deed het.

De vrouw breekt door de geslotenheid en de schijnveiligheid heen.

Esther weet dat dit opstaan de dood voor haar kan betekenen en ze staat op.

De angst blokkeert haar niet langer. Zij verlost zich van haar slaaf bestaan.

Er komt een beweging op gang die haar en haar volk bevrijdt van de ondergang.

De drie dagen vasten in dit verhaal mag ons nu brengen naar de veertig dagen van bezinning en soberheid, waar wij nu in leven.

De getallen:

3 en 40

zijn in Bijbelse taal belangrijke symbolen.

En willen ons zeggen:

LET OP.

Hier gebeurt iets.

Toen

en nu.

Dus toehoorders laat tot je door dringen dat er iets gebeurt in het verhaal

en dat er misschien ook iets gebeurt voor ons

en aan ons.

Op weg naar Pasen maken wij in dit verhaal mee:

Veertig dagen en drie dagen, twee betekenisvolle periodes waarin vastgeklonkenheid opengebroken kan worden.

Er is mogelijkheid tot verandering tot iets nieuws.

Hoop op bevrijding, uittrekken uit slaventijd.

Doortocht door de woestijn

Wie mag met ons meetrokken in deze 40 dagen tijd op weg naar Pasen?

De mensen om ons heen.

Mensen ver weg.

En kunnen wij openstaan voor de genade van de EEUWIGE?

Als wij of ik een moeilijke situatie meemaken kunnen wij dan door de angst heen toch opengaan?

En het niet wegstoppen maar in OPSTAND komen en er iets mee doen?

In het boek Esther uit de Hebreeuwse bijbel wordt God niet genoemd.

Kunnen we niets zeker over zeggen. Tegelijk:

Welke diepere betekenis onthult zich in deze uitspraak van Mordechai?

“Want als jij nu zwijgt komt er van een andere kant wel uitkomst en redding.”

Wat betekent die andere kant?

Wie is dat, wat is dat?

In dit verhaal uit de Hebreeuwse bijbel is God afwezig. Of niet?

Komt hier de afwezige God anoniem het verhaal binnen?

Agnes de Vries

Zondag 16 maart 2025